

PÁRHUZAMOS SZAKAKKREDITÁCIÓS ÚTMUTATÓ

BEVEZETÉS

A MAB tevékenységének két meghatározó tartalmi eleme az *intézményakkreditáció* és az azonos, illetve hasonló képzési szakok *párhuzamos akkreditációja*. A párhuzamos szakakkreditációs eljárásoknak kettős célja van:

- a) A képzési területen/ágban **valamennyi szak** minőség~~hitelesítése~~ (igen/nem akkreditációja) és minőségértékelése minden ilyen képzést folytató intézményben.

A **minőség~~hitelesítés~~ (akkreditáció)** alapja:

- a szakindítási beadványban részletezett, a MAB által támogatott tartalmi, eljárási, személyi és infrastrukturális *minimumfeltételek* folyamatos fenntartása, és
- ennek eredményeként megfelelés a szak *képzési és kimeneti követelményeinek* (KKK).

A **minőségértékelés** alapja:

- olyan minőség- és teljesítménymutatók, továbbá minőségbiztosítási eljárások, melyek a minimumfeltételeken túl a szak hallgatói és oktatói teljesítményét, a képzés módszereit és eredményeit jellemzik a KKK-ben megfogalmazott célok elérésében.

- b) A képzési ág/terület **szakjainak és szakrendszerének** átfogó, szintetizáló értékelése valamennyi szak minőségértékelése alapján.

Az értékelések és a határozatok az elemző megállapítások mellett minden esetben **javaslatokat** is tartalmaznak a minőség javítása, a jobb teljesítmény, a fejlődés érdekében. Az egyedi és az átfogó értékelések mind kialakításuk során, mind végső formájukban természetes kölcsönhatásban segítik és kiegészítik egymást. Az eljárás során mind a MAB, mind az intézmények alapul veszik a *European Standards and Guidelines* sztenderdjeit és ajánlásait.

Formázott: Betűtípus: Dölt

I. A PROGRAMAKKREDITÁCIÓ KONCEPCIONÁLIS ELEMEI

A vizsgálat tárgya	A vizsgált képzési területen/képzési ágban az alapító okirat szerint folytatott összes alapképzés, a képzések együttműködése, valamint azok a mesterképzések, osztatlan képzések, melyeknél már végeztek hallgatók.
Az eljárás eredménye	Vizsgált intézményenként: minden képzésre A-20XX¹ / NA , valamint a vizsgált képzési területre / ágra / szakra vonatkozó minőségértékelés, benne a vizsgált képzési terület / ág / szak minőségfejlesztésére szolgáló ajánlásokkal.
Az akkreditáció feltétele	A MAB akkreditációs követelményrendszerében lefektetett akkreditációs minimum teljesítése.
A minőségértékelés szempontjai	<p>A vizsgált képzési területen (ágban) folyó képzések vizsgálatának általános szempontjai, amelyek még speciális szakmai szempontokkal egészülhetnek ki.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tananyagtartalom (tanterv-, tantárgy- és módszertani fejlesztés) – a szaklétesítési és indítási dokumentumok fényében. • Személyi feltételek folyamatos biztosíttósága (oktatói háttér, oktatói segédszemélyzet). • Infrastrukturális feltételek biztosíttósága (oktatóknak s hallgatóknak egyaránt). • A hallgatók bevonása a tanulási folyamatba, a tanulhatósági szempontok figyelemmel kísérése • A hallgatók tudásának, készségeinek, ismereteinek mérése (számonkérés, vizsgarendszer, szakdolgozati rendszer, záróvizsgáztatás). • Az adott képzési terület (ág)-hoz tartozó képzések (szakok, szakirányok) koordinációja és együttműködése. • A teljes képzési folyamat koordinálása, szervezése (kompetencia és felelősségi körök). • A teljes képzési folyamat minőségbiztosítása. • Hallgatói, munkatársi vélemények, elégedettség figyelembevétele. • Elhelyezkedési mutatók, belső és végzés utáni pályakövetés.
A differenciált minőségértékelés alapja	A MAB következetesen értékeli az „előakkreditáció” vagy az előző akkreditáció során bemutatott adatok fennállását, ill. értékállóságát. A működés minőségi elvárásainak való megfelelés mértékét a képzési programokra többnyire szakmaspecifikusan meghatározott minőség- és teljesítménymutatók alapján vizsgálja. (A MAB a minőség- és teljesítménymutatókra figyel, de leginkább csak olyan jelzéseknek tekinti azokat, amelyek rámutatnak erősségekre, illetve gyengeségekre.) Ehhez jó alapot nyújt a CSWOT analízis.
Minőség- és teljesítménymutatók	Általánosan érvényes mutatók + szakmaspecifikus mutatók, melyek számszerűen tükrözik a célok (hatékonyság és hatásosság) teljesülését.
Önértékelés	A párhuzamos akkreditációs önértékelések elkészítéséhez a MAB útmutatót tesz közzé.
Háttéranyagok	Korábbi akkreditációs beadványok; intézményi és releváns részegységi honlapok; az <i>Önértékelés</i> állításait alátámasztó adatok; a MAB szakbizottsága vagy az LB által kért szakspecifikus adatok.

¹ Az akkreditáció hatálya.

PÁRHUZAMOS SZAKAKKREDITÁCIÓS ÚTMUTATÓ

Az eljárásban résztvevő intézmények kiválasztása	A vizsgált képzési terület (ág) kiválasztása a MAB kompetenciája. Egy vizsgálatban minden olyan intézmény részt vesz, mely az adott területen alapító okirata szerint képzést folytat.
Külső minőség-értékelők (LB)	A MAB az intézménytől független, az adott szakterületen és a minőségértékelésben jártas, felkészült szakértőkből álló látogató bizottságot (LB) kér fel a minőségértékelésre. Az LB felelős a látogatás lebonyolításáért és az értékelési jelentés megfogalmazásáért. Feladata, hogy ellenőrizze az önértékelések tartalmát; párbeszédet folytasson az intézmény munkatársainak, hallgatóinak képviselőivel; véleményt mondjon az értékelés alá vont területről; javaslatot tegyen annak akkreditációját illetően, és jobbító szándékú ajánlásokat fogalmazzon meg.
LB összetétele	A vizsgált képzési terület (ág) elismert szakemberei. Az LB elnöke a MAB elnöke tesz javaslatot, a tagokra a MAB által megbízott LB elnök. Az LB kiegészül hallgatói képviselővel is. A vizsgálatra felkért LB tagjai közül egy-egy intézménybe az LB elnöke által kijelölt, legalább 3 tagú „részbizottság” látogat.
LB jelentés részei, felépítése	A) Összkép a vizsgált képzési terület hazai helyzetéről, értékelés, javaslatok. B) Intézményenként: 1. A képzési terület <i>általános értékelése</i> . 2. Képzésenként (szakonként) a) a <i>képzés akkreditációs javaslata</i> (A – 20XX ² / NA) és indoklása b) a <i>képzés minőségértékelése</i> az értékelési szempontok (egyenként tárgyalva) valamint a minőség- és teljesítménymutatók alapján. 3. <i>Minőségfejlesztési javaslatok</i> , ajánlások, jó gyakorlat, összehasonlító-értékelő megjegyzések.

² Az akkreditáció hatálya (a törvény szerint maximum 5 év).

II. AZ AKKREDITÁCIÓS ELJÁRÁS MENETE

1. AZ ÉRTÉKELÉSI ELJÁRÁS ELŐKÉSZÍTÉSE

A MAB elnöke által felkért tudományterületi felelős javaslatot tesz a szakterület kompetens szakembereiből álló, - a reprezentativitási és a minőségi szempontok figyelembe vételével összeállított - párhuzamos értékelési bizottságra. A bizottságot a MAB Plénium hagyja jóvá. A bizottság áttekinti az akkreditálásra kerülő szakok párhuzamos értékelésének módszertani- és önértékelési útmutatóját, s megállapítja a tevékenységével kapcsolatos szakterületi sajátosságokat. Ezt követően a MAB elnöke levélben értesíti az érintett intézményeket az eljárás menetéről. Az intézmények tájékoztatást kapnak a párhuzamos programakkreditációs útmutatónak a MAB honlapján való elérhetőségéről.

2. AZ ÖNÉRTÉKELÉS

A párhuzamos vizsgálatban a kijelölt képzési területen folytatott alapképzések és a végzeteket kibocsátott mesterszakok értékelésére kerül sor. Azokon a szakokon, ahol esti, levelező, székhelyen kívüli, távoktatási formában is folytatnak képzést, a képzési formák értékelését is el kell végezni. Az értékelést általában szakonként célszerű végezni. A hasonló szakmaterületek szakjainak párhuzamos értékelésénél, amennyiben jelentős közös részei adódnak az ismertetendő tényeknek, a moduláris rendszerű leírás javasolható. Ennél a megoldásnál a közös részeket, mint modulokat lehet behívni a szakok értékelésébe.

Az önértékelések az útmutatóban felsorolt adatok megadásából és azok értékeléséből (trendek, külső hatások következményei szerint...), valamint az önértékelés célja szerinti kifejtések formájában jelenik meg. Az önértékelés terjedelme legfeljebb 15-20 oldal, melyet mellékletek egészíthetnek ki (Az önértékelésnek a mellékletek ismerete nélkül is alkalmasnak kell lennie a megítélésre.). A jellemzők ismertetésénél törekedni kell az objektivitásra, lehetőség szerint a számszerűsített értékelések bemutatására. Egy szak önértékelésére vonatkozó részletes útmutatást az 1. sz. melléklet tartalmazza.

3. A LÁTOGATÓ BIZOTTSÁG MUNKÁJA

A látogató bizottságnak három hét áll rendelkezésre a megkapott önértékelések feldolgozásához.

- A látogatás(ok) időpontjáról a látogatóbizottság elnöke az érintett intézménnyel egyeztet.
- A látogató bizottság az utolsó látogatást követően egy hónap alatt készíti el jelentését.

Az LB munkájához és a jelentés elkészítéséhez az útmutatást a 2. sz. melléklet tartalmazza.

4. AZ ÉRTÉKELÉSI ELJÁRÁS LEZÁRÁSA

A MAB az LB jelentését elküldi az intézmények rektorainak.

A jelentést az intézményeknek a javaslatához fűzött esetleges megjegyzései ismeretében az adott szakterület szerint illetékes bizottság(ai) illetve ad hoc kollégium véleményezi(k). A MAB testülete megtárgyalja a kollégium javaslatát, majd határozatot hoz az egyes intézmények vizsgált képzéseire vonatkozó akkreditációs jelentés elfogadásáról.

ÚTMUTATÓ AZ ÖNÉRTÉKELÉS ELKÉSZÍTÉSÉHEZ

Az önértékelést **adathordozón**, továbbá **három nyomtatott példányban** kérjük benyújtani.

Kiindulási anyagok:

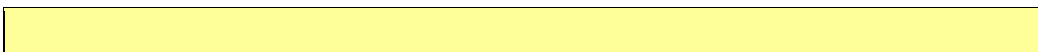
- A szak képzési és kimeneti követelményei (KKK)
- A MAB által támogatott eredeti szakindítási beadvány
- A szakra vonatkozó korábbi MAB határozat(ok)
- Hallgatói statisztikai adatok: jelentkezések, létszámok, végzők, pályán lévők

ADATLAP

1. A szakon képzést folytató felsőoktatási intézmény neve
A felsőoktatási intézményben a képzésért közvetlenül felelős szervezeti egység
2. A folyó képzések helye(i) (székhely, telephely, külföld) és címe(i)
3. A szak megnevezése (a vonatkozó KKK szerint)
4. Az oklevélben szereplő szakképzettség megnevezése (a vonatkozó KKK szerint)
5. Az indított szakirány(ok) megnevezése
A szak KKK-jában (már) nevesített szakirány(ok)
A szak KKK-jában (még) nem nevesített szakirány(ok)
6. Az indított képzési formák (a megfelelők aláhúzóval!)
teljes idejű (nappali), részidejű (levelező, esti), távoktatásos (t), székhelyen kívüli (szhk)
idegen nyelven is: angol, német, francia, orosz, ...
csak idegen nyelven: angol, német, francia, orosz, ...
7. Az átlagos felvett hallgatói létszám képzési formánként (n, l, e, t, szhk):
8. A képzési idő ³
... félév, az oklevél megszerzéséhez ... kredit szükséges (a vonatkozó KKK szerint)
a felkínált tanórák ⁴ (kontaktórák) száma: ... az összórászámon (összes hallgatói tanulmányi munkaidőn) belül
a szakmai gyakorlat - ha van - időtartama és jellege: ...
9. A szak indításának időpontja: ...
10. A szakfelelős oktató megnevezése (beosztása, tudományos fokozata) és aláírása

³ Ha a tervezett részidejű [esti, levelező] képzés félévei, órászámai eltérnek a nappali tagozatos képzésétől, azokat itt külön meg kell adni

⁴ A hatályos Ftv. 33.§. (1) bekezdése a teljes idejű képzésnél félévenként legalább 300 tanórát határoz meg.

PÁRHUZAMOS SZAKAKKREDITÁCIÓS ÚTMUTATÓ

I. A KÉPZÉSI ÉS KIMENETI KÖVETELMÉNYEKNEK ÉS AZ AKKREDITÁCIÓS FELTÉTELEKNEK VALÓ MEGFELELÉS

g) A KÉPZÉS TARTALMA

Formázott: Betűtípus: 12 pt

Formázott: Betűtípus: Félkövér, Dólt

A képzés programja, a szak tanterve (az óra és vizsgaterv táblázatos összegzése)

tantárgyak - a vonatkozó KKK 8. pontjában megadott ismeretkörök alapján felelősök	félévek								tantárgy	számonkérés (koll / gyj / egyéb ⁷)
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.		
tanóraszám (heti, ill. féléves), tanórátípus ⁵ (ea / sz / gy / konz)									kredit-száma ⁶	
alapozó ismeretek (a szakra vonatkozó KKK 8. pontja alapján)										
1.	X.Y.	pl: 2/30 ea	2/30 ea 2/30 gy						pl: 3+2+2	koll, koll gyj.
2.	Z.Z.		3/45 ea						pl: 3	koll.
stb.		2/30 ea	2/30 gy						pl: 2+2	koll, gyj.
összesen			5/75 ea 4/60 gy						14	4 koll, 2 gyj.
szakmai törzsanyag (a szakra vonatkozó KKK 8. pontja alapján)										
1.	X.P.									
2.	Z.R.									
stb.										
összesen										
differenciált szakmai ismeretek (a szakra vonatkozó KKK 8. pontja alapján)										
.....szakirány (ha van) – felelőse: X.S.										
1.	X.S.									
2.	Z.T.									
stb.										
összesen										
.....szakirány (ha van) – felelőse: Z.V.										
1.	Z.V.									
stb.										
összesen										
szabadon választható tantárgyak										
a szakon összesen										
Szakmai gyakorlat (KKK 6.6 és 9. pont):										

⁵ Ftv. 147. § tanóra: a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció)

⁶ egy sorba írt több féléves tantárgynál a sorra kerülés rendjében megadva (pl: 3; 2, illetve koll; gyj)

⁷ pl. évközi beszámoló

A képzési és kimeneti követelményekben felsorolt kompetenciák elsajátításának bemutatása

A szak kimeneti céljaul kitűzött **általános és szakmai kompetenciák (KKK 7. pontja)** elsajátításának megvalósítási terve: *az adott kompetenciák megszerzését biztosító tantárgyak, oktatási módszerek és gyakorlatuk*
 Hogyan vizsgálják a fejlesztés eredményességét?

b) A KÉPZÉS SZEMÉLYI FELTÉTELEI ⁸

Formázott: Betűtípus: Dólt

A SZAKFELELŐS ÉS A SZAKIRÁNYFELELŐSÖK

Felelősök neve <i>szf: szakfelelős, szif: szakirányfelelős a szakiránya megadásával</i>	Tudományos fokozat /cím	Munkakör (e/f tan/e/f doc.)	FOI-hez tartozás (AT vagy AE)	Milyen szak(ok) felelőse	Hány kredit felelőse a szakon / az intézményben
szkf					
szif					
szif					

AZ OKTATÓI KÖR: TANTÁRGYLISTA – TANTÁRGYAK FELELŐSEI, OKTATÓI

A TÖRZSANYAG TANTÁRGYAI (ALAPOZÓ ÉS SZAKMAI TÖRZSTÁRGYAK) (KKK 8. pont)	A tantárgy oktatói						
	Oktató neve (több oktató esetén a tantárgy blokkjában <i>első helyen a tantárgy felelőse</i>)	Tud. fok. /cím	Munkakör (ts. / adj./ e/f doc./ e/f tanár/ tud. mts./ egyéb)	FOI-hez tartozás és munkaviszony típusa (AT/AE/V)	Részvétel az ismeretátadásban		Hány kredit felelőse a szakon, ill./ az intézményben
					előadó I / N	gyak. vezető I / N	
Alapozó tárgyak	1.						
	2.						
	stb.						
Törzstárgy	1.						
	2.						
	stb.						

⁸ A fejezet táblázataiban a fejlécekben előforduló megjelölések értelmezése:

Tudományos fokozat / cím: PhD, DLA, CSc, DSc, akadémikus. (2007. jan. óta a dr. univ. cím akkreditációs szempontból sem váltja ki a tudományos fokozatot!).

Munkakör: egyetemi / főiskolai **tanár**, ill. **docens**, **adjunktus**, **tanársegéd**; **tudományos (fő)munkatárs**; egyéb

Felsőoktatási intézményhez (FOI) tartozás és munkaviszony típusa:

Akkreditációs célból az adott FOI-nak nyilatkozatot tett oktató, aki az Ftv 84. §-ának (5) bekezdése szerint kizárólag az adott felsőoktatási intézményt jelölte meg annak, amelyben figyelembe veendő a működési feltételek vizsgálatában – **A(T/E)**

▪ Teljes munkaidős, határozott vagy határozatlan idejű munkaviszony, közalkalmazotti jogviszony, ill. ezekkel azonos elbírálás alá eső jogviszony: **T**

▪ Egyéb (nem teljes munkaidős, pl. rész munkaidőben, vagy megbízási szerződéssel foglalkoztatott, prof. emer. stb.): **E**

▪ „Vendégoktató”, aki más FOI-nek írt alá, vagy sehol sem tett „kizárólagossági” nyilatkozatot: **V**

B(achelor): alapszak - **M**(aster): mesterszak - **tM**(aster): tanári mesterszak

PÁRHUZAMOS SZAKAKKREDITÁCIÓS ÚTMUTATÓ

A DIFFERENCIÁLT SZAKMAI ISMERETEK TANTÁRGYAI (KKK 8. pont)	A tantárgy oktatói						
	Oktató neve	Tud. fok. /cím	Munka-kör (ts. / adj. stb.)	FOI-hez tartozás (AT/AE/V)	Részvétel		Hány kredit felelőse a szakon, ill./ az intézményben
					előadó I / N	gyak. v. I / N	
.....szakirány (ha van) -							
1.							
2.							
stb.							
.....szakirány (ha van) -							
1.							
2.							
stb.							

szabadon választható tantárgyak

1.							
2.							
stb.							

Összesítés az oktatói körből

A képzés tantárgyainak száma	A képzésben résztvevő összes oktató száma	Az összes oktatóból tantárgy-felelős	Az oktatók minősítettsége		Az oktatók FOI-hez tartozása és munkaviszony típusa			Az oktatók munkaköri beosztása					
			PhD/ CSc	DSc/MTA	AT	AE	V	ts. / adj.	docens		tanár		
									f.	e.	f.	e.	

A szak oktatói – beosztás és életkor alapján

Beosztás	Összes oktató a szakon	Oktatók száma születési év szerint					Összes oktatóból AT(fő)
		1950 előtt	1950-59	1960-69	1970-80	1980 után	
egyetemi tanár							
főiskolai tanár							
egyetemi docens							
főiskolai docens							
adjunktus							
tanársegéd							
doktorandusz							
tudományos munkatársak							
egyéb							
Összesen							

Szöveges észrevételek a fentiekhez (ha vannak):

c) A SZAKON FOLYÓ KÉPZÉS TUDOMÁNYOS HÁTTERE

A szak tudományágában országosan elismert szakmai műhely(ek) tudományos (alkotói, K+F, művészeti) programja, fontosabb publikációs, pályázati és együttműködési eredményei, azok vezetői és résztvevői (max. 2 oldal terjedelemben)

Formázott: Behúzás: Bal: 0,63 cm

Formázott táblázat

d) A SZAKON FOLYÓ KÉPZÉS INFRASTRUKTURÁLIS FELTÉTELEI

A képzés tárgyi feltételei, a rendelkezésre álló infrastruktúra (ha a KKK szabályozza, akkor annak alapul vételével, számszerű adatokkal alátámasztott) bemutatása:

☐ Tantermek, előadótermek, laboratóriumok és eszközellátottságuk, műhelyek, gyakorlóhelyek:

☐ Számítástechnikai, oktatástechnikai ellátottság:

☐ Könyvtári ellátottság; a papíralapú, illetve elektronikusan elérhető fontosabb szakmai folyóiratok és a szak szempontjából fontos szakkönyvek könyvtári, ill. internetes elérhetősége, a könyvtár ezen adatait tartalmazó honlap címe

☐ A hallgatói tanulmányok eredményes elvégzését segítő további szolgáltatások, juttatások, a biztosított taneszközök (tankönyv, jegyzet ellátás, stb.), mindezek az idegen nyelven folyó képzésben az adott idegen nyelvű anyaggal!

☐ Az oktatás egyéb, szükséges feltételei

Formázott: Betűtípus: 1 pt

Formázott: Szegély: Bal oldalt: (Szimpla, Automatikus, 0,5 pt Vonalvastagság, Távolság a szövegtől: 17 pt Szegély térköze:), Jobb oldalt: (Szimpla, Automatikus, 0,5 pt Vonalvastagság, Távolság a szövegtől: 28 pt Szegély térköze:)

Formázott: Betűtípus: 1 pt

Formázott: Szegély: Bal oldalt: (Szimpla, Automatikus, 0,5 pt Vonalvastagság, Távolság a szövegtől: 17 pt Szegély térköze:), Jobb oldalt: (Szimpla, Automatikus, 0,5 pt Vonalvastagság, Távolság a szövegtől: 28 pt Szegély térköze:)

Formázott: Behúzás: Bal: 0,5 cm

Formázott: Felsorolás és számozás

Formázott: Behúzás: Bal: 0,5 cm

Formázott: Felsorolás és számozás

Formázott: Behúzás: Bal: 0,5 cm

Formázott: Felsorolás és számozás

Formázott: Behúzás: Bal: 0,5 cm

Formázott: Felsorolás és számozás

Formázott: Behúzás: Bal: 0,5 cm

Formázott: Felsorolás és számozás

e) A KÉPZÉSI LÉTSZÁM ÉS KAPACITÁS

A tervezett és megvalósult hallgatói létszám.

Az intézmény képzési kapacitása az érintett képzési területen, ill. szakon (OH adatok).

f) A SZAK HALLGATÓI

Jelentkezési, felvételi és végzési adatok (nappali tagozat)

Tanév	Jelentkezők száma		Felvételi keret (tervezett felvétel)	Felvettek száma		Felvételi ponthatár (áll./ önkts.)	Diplomát szerzők száma
	Összesen	1. helyen		állami	önkölts.		
2005/06							
2006/07							
2007/08							
2008/09							
2009/10							

A táblázat adatainak szöveges elemzése:

Jelentkezési, felvételi és végzési adatok (nem nappali tagozatok együtt)

Tanév	Jelentkezők száma		Felvételi keret (tervezett felvétel)	Felvettek száma		Felvételi ponthatár (áll./ önkts.)	Diplomát szerzők száma
	Összesen	1. helyen		állami	önkölts.		
2005/06							
2006/07							
2007/08							
2008/09							
2009/10							

A táblázat adatainak szöveges elemzése:

Nyelvismeret államilag elismert nyelvvizsgák alapján (nappali tagozaton)

Tanév	Nappalira felvettek közül a felvételnél		A nyelvvizsga hiánya miatt nem kapott közvetlenül a záróvizsga után diplomát	
	fő	%	fő	%
2005/06				
2006/07				
2007/08				
2008/09				
2009/10				

A táblázat adatainak szöveges elemzése:

II. A KÉPZÉSI FOLYAMAT ÉS EREDMÉNYEI

- A **tananyag-fejlesztési tevékenység** rendszeressége, motivációi: hallgatói érdeklődés, oktatói érdekek és (ön)célok, felhasználói elvárások. A szakterület tudományos eredményeinek beépítése a tananyagba. A tananyag korszerűsítésénél miképpen veszik figyelembe a változó gyakorlati elvárásokat, és kérnek, kapnak-e visszacsatolást a gyakorlat részéről?
- A szak hallgatóinak felkészítése a **mesterképzésbe / PhD képzésbe** való továbblépésre. Oktatják-e a szakon az önálló kutatáshoz szükséges ismereteket? (Tudományelmélet, kutatómódszertan, könyvhasználat, e-learning stb.) Ha igen, mit, mikor, milyen mélységben.
- A **kiemelkedő képességű hallgatók** segítésének bemutatása: a tehetséggondozási programok, demonstrátori rendszer, szakkollégiumi rendszer, hallgatói kutatómunka, ösztöndíjak eddigi gyakorlata és esetleges jövőbeni tervek.
- A gyakorlati képzésben az alkalmazási területekre történő felkészítés bemutatása.
- A gyakorlati félév (ha van) szervezettsége, ügymenete, az ellenőrzés, számonkérés módja.
- Tájékozódás a társterületek felé, áthallgatások lehetősége.
- Az **értékelés és ellenőrzés** módszerei, eljárásai és szabályai
- A **záróvizsga** tartalma, tematikája, szerkezete és értékelési rendszere. A záróvizsga bizottságok munkája, tapasztalata, s ezek visszacsatolása az oktatási folyamatba.
- A **szakdolgozati témaválasztás** gyakorlata:
 - Becslésük szerint a szakdolgozati témákat milyen arányban kezdeményezik a hallgatók?
 - A szakdolgozatok témavezetői között milyen a vezető oktatók (tanár, docens) és a beosztottak aránya?
 - Milyen a hallgatók témaválasztásának megoszlása a szakterület egyes jellemző területei között? (esetleg a tanszékek közötti megoszlás?)
- **Hallgatók részére nyújtott szolgáltatások:**
 - Milyen hallgatói szolgáltatásokat biztosít a szak?
 - Milyen hallgatói szolgáltatások állnak kari/intézményi szinten a hallgatók rendelkezésére?
 - Hallgatói tájékoztatás: a kidolgozott tájékoztató kiadvány⁹ internetes elérhetősége (**link**):
- **Van-e szervezett módszerük a végzősök elhelyezkedésének figyelésére?**

(C)SWOT ANALÍZIS

- külső feltételek (*constraints*)
- erősségek (*strengths*)
- gyengeségek (*weaknesses*)
- fejlesztési, előrelépési lehetőségek (*opportunities*)
- veszélyeztető tényezők (*threats*).

A leírás-bemutatóhoz képest többségben legyenek az értékelő-elemző megállapítások. Az analízis terjedelme ne haladja meg a 3 oldalt.

Formázott: Balra zárt, Térköz Előtte:
0 pt, Utána: 0 pt

⁹ A 289/2005. Korm. rend. 11.§ (3) bb) bekezdés előírja *tájékoztató kiadvány* kidolgozását és annak a bemutatását.

III. MINŐSÉGBIZTOSÍTÁS, MINŐSÉGFEJLESZTÉS

- A szak helye a kar / intézmény szervezetében. A szak menedzselése a feladatok és hatáskörök feltüntetésével.
- Folyik-e a szakon belső, rendszeres, szervezett minőségbiztosítási tevékenység? Ha igen, miben áll, mik a céljai, s a legfontosabb elemei?
- Ki(k) a szak minőségbiztosítási felelőse(i)? (Név, beosztás/munkakör)
- Hogyan biztosítja és fejleszti a szak saját minőségét
a bemenet körében
oktatók:
hallgatók:
eszköz- és infrastrukturális ellátottság:
az oktatási-tanulási folyamatban
oktatók:
hallgatók:
eszköz- és infrastrukturális ellátottság:
a képzési kimenetet (learning outcomes) illetően:
- Tesz-e fel a szak a saját működésére vonatkozó kérdéseket a következők körében? (Ha igen, válaszait részletezzék.)
oktatók
hallgatók
végzett hallgatók
felhasználók
egyéb:
- Mi történik a válaszokkal, hogyan hasznosítják azokat? (Ha szükséges, típusonként részletezve.)
- A felhasználói szempontok érvényesülése a képzésben.
- A szak indítása óta eltelt idő minőségfejlesztési tevékenységének eredményei.
- A célok megvalósulásának ellenőrzése? Történtek-e, történnek-e korrekciók a célok elérésének veszélyeztetettsége vagy meghiúsulása esetén?
- Egyéb megjegyzések (pl. külső értékelések, minőségi vizsgálatok).

IV. FELHASZNÁLÓI SZEMPONTOK, KAPCSOLATI FORMÁK

- potenciális hallgatók
- hallgatók
- végzettek
- munkaerőpiac
- más szakok – itthon és külföldön.

Formázott: Középre zárt, Térköz
Utána: 6 pt

V. AZ ÖNÉRTÉKELÉS SZAKMASPECIFIKUS SZEMPONTJAI

Az önértékelés előzőekben bemutatott szempontjait minden szakterület esetében figyelembe kell venni.

Az agrártudományi szakok önértékelésének előző fejezeteiben az alábbi kritériumok bemutatására is ki kell térni:

- A szakot indító kar rendelkezik-e tan- vagy gyakorlógazdasággal? (I. fejezet)
- A tangazdaságban a kor igényeinek megfelelő-e a technológiai színvonal? (I. fejezet)
- Biztosítja-e tangazdaság a főbb növény- és állatfajokhoz kapcsolódó gyakorlati ismeretek elsajátítását? (I. fejezet)
- A képzés mezőgazdasági alkalmazási területeinek felsorolása. (I. fejezet)
- Az informatikai felkészültség és készség mezőgazdasági foglalkoztatói igénykénti bemutatása. (I. fejezet)
- Milyen lehetőségek vannak mezőgazdasági gyakorlati ismereteinek elsajátítására? (II. fejezet)

ÚTMUTATÓ AZ LB MUNKÁJÁHOZ ÉS A JELENTÉS ELKÉSZÍTÉSÉHEZ

AZ ÉRTÉKELÉSI ELJÁRÁS TARTALMA

A képzési programok párhuzamos megítélésének kettős fókusza van:

- a szak egyes **képzési helyeinek akkreditációja, valamint minőségértékelése**
- a **teljes hazai képzési kínálat áttekintése** a szakma egésze szempontjából, minőségjavító célzatú javaslatokkal (a szakma önértékelése a felsőoktatás érintettjei szempontjából).

Az I. – IV. fejezetekben az Önértékelési Útmutató szakmaspecifikus kritériumainak értékelésére is ki kell térni.

I. A KÉPZÉSI ÉS KIMENETI KÖVETELMÉNYEKNEK ÉS AZ AKKREDITÁCIÓS FELTÉTELEKNEK VALÓ MEGFELELÉS VIZSGÁLATA

A képzés akkreditációjának a kiindulási alapja – összhangban a szakindítási feltételekkel – a szakok képzési és kimeneti követelményeinek rendeletben rögzített tartalma, valamint a MAB általános és az egyes szakterületekre sajátos szakmai bírálati szempontjai. A képző intézmény vállalhat ugyan többletfeladatokat, s ezt a tantervi előírásokban rögzítheti, de a MAB, a képzés minőségére ügyelve, országos egybevetésben a képzési és kimeneti követelmények előírásain túl terjedő igényeket nem támaszthat magát az akkreditációt illetően. A véleményalkotás további szempontjait az I. 5. pont alatt ismertetjük.

A szakok képzési és kimeneti követelményei tartalmazzanak olyan célmegjelöléseket, amelyeknek többféle intézményi értelmezése jelentkezhethet az intézményi tantervben és az oktatás gyakorlatában. Az értelmezés tág tere nyílik olyan fogalmakkal kapcsolatban, mint „a tudományok átfogó ismerete”, „a szakma gyakorlati követelményeinek teljesítése”, s szakirányok terén „speciális jártasság és felkészültség”, „a hivatásra való felkészítés”. Ezekkel az absztrakt célkitűzésekkel kapcsolatban nincs olyan általános konszenzus, mint amilyen az egyes megjelölt tanulmányi területek meghatározásában fennáll. A párhuzamos megítélés egyik előnye éppen ezeknek a készségekre, illetve a szakmai értékrendre vonatkozó megfogalmazásoknak a közös értelmezése, a követelmények előírásainak a helyzetet és a lehetőségeket figyelembe vevő interpretálása.

a) A képzés tartalma

A képzési és kimeneti követelmények érvényesülésével kapcsolatban intézményközi egybevetésben is vizsgálendő, hogy:

- A tételesen megjelölt tanulmányi területek és témakörök szerepelnek-e az intézmény tantervében, s jelenlétük megfelel-e az előírt arányoknak.
- Az intézményi tanterv és oktatási gyakorlat sajátosságait figyelembe véve megfelelő-e az elméleti és gyakorlati tanulmányok aránya.
- Az elméleti és gyakorlati foglalkozások támaszkodhatnak-e oktatási segédletekre, s az előírt tanulmányi területek és témakörök megismerését milyen kötelező és ajánlott szakirodalom, illetőleg más információhordozón biztosított tananyag támogatja, mennyire realisztikus a szakirodalmi követelmény, mennyire segíti vagy gátolja az intézmény infrastrukturális háttere (a tudományág megkövetelte szempontok figyelembe vételével) a képzési és kimeneti követelmények teljesülését a képzés során.
- Az intézményi tantervekben megjelenő képzési és kimeneti követelmények érvényesülését dokumentálják-e a hallgatók írásos munkái (írásbeli vizsga anyaga, műhelymunka, szakdolgozat), melyekből kitűnik, hogy a meghatározott tudományterület és téma oktatása az elvárható eredményre vezetett-e, s a számonkérés megfelelőképpen biztosítja-e a diplomaszerezéshez elengedhetetlen tanulmányi teljesítményt,
- Vizsgálni kell, hogy a képzés mely elemei miképpen szolgálják a kompetencia-lista egyes összetevőinek fejlesztését. A vizsgálat kiterjed a képzés korszerűségére, a sokoldalúság elsajátításának feltételeire (pl.: az idegen nyelvi képzés és eredményei, jártasság a társtudományok alapismereteiben). A látogató bizottság feladata a kompetenciák elsajátításához a képzőhely által nyújtott konkrét támogatások felmérése (gyakorlatok, tréningek, hallgatói önálló előadástartás stb.). Ebben az

PÁRHUZAMOS SZAKAKKREDITÁCIÓS ÚTMUTATÓ

értékelésben a fontosabb területek összehasonlító értékelését és a másoknak is javasolható jó gyakorlatok összefoglalását kell szövegesen elvégezni.

E tekintetben az alapvető **vizsgálati szempontok:**

- Az adott szakterület átfogó, elméleti ismerete.
- A szakma gyakorlati követelményeinek teljesítése.
- Speciális jártasság és felkészültség (pl. a szakirányok terén).
- Felkészítés a hivatásra.

b) Személyi feltételek

- A szakfelelős, a szakirány felelősök és a tantárgyak felelősei megfelelnek-e az akkreditációs követelményeknek?
- A szakfelelős, a szakirányfelelősök és a tantárgyak felelőseinek kompetenciája, kutatói területének, tudományos publikációinak összhangja a szakkal, szakiránnyal, gondozott tantárggyal.
- Miként alakul az AT/AE/V oktatók aránya a szakon?

c) A képzéshez kapcsolódó kutatások, szakmai műhelyek

d) Infrastrukturális feltételek

e) A képzési létszám és kapacitás

f) A szak hallgatói

Formázott: Betűtípus: Times New Roman, 11 pt

II. A KÉPZÉSI FOLYAMAT ELEMZÉSE, EREDMÉNYEI

A képzési folyamat értékelésében **valamennyi szempont esetében figyelemmel kell lenni:**

- az érvényes képzési és kimeneti követelményekre, és az akkreditációs követelményekre,
- a gyakorlatban megvalósuló oktatási folyamat eredményeire, a tantervekre, tematikákra, az oktatás vizsgálható elemeire (dolgozatok, szakdolgozatok, feladatok), a képzési eredményekre, a belső életpályára (lemorzsolódás, tehetséggondozás...), elhelyezkedési lehetőségekre és a munkaerőpiacon való beválásra,
- a tudományterület eredményeinek figyelembevételével megfelelő-e a tananyagfejlesztés (tanterv-, tantárgyak), és a módszertan megújítása.
- a képzési formákra (nappali, esti, levelező, távoktatás), ezek arányára,
- az oktatók szakmai fejlődési lehetőségeire, teljesítményére, a terhelésekre,
- a támogatott kutatási és fejlesztési munkákra, ezekbe mennyire vonják be a diákokat,
- a képzés minőségbiztosítására.

A részletes értékelés szempontjai:

A kurzusok jellege

1. Az egyes tantárgyak oktatásában milyen arányban fordulnak elő
 - a) előadás az egész évfolyamnak
 - b) szemináriumi foglalkozás tanulócsoportoknak
 - c) (laboratóriumi, műhely, külső, üzemi...) gyakorlatok, azok féléves, a nyári, az oktatás közbeni megoszlása.
2. Az összes tanulmányi munkaidő-ráfordításból (összkredit × 30 óra) mennyi a tantervben felkínált „kontaktóra”? (A maradék az egyéni felkészülés)
3. Vannak-e, és milyen mennyiségben
 - a) önálló empirikus, kutatási jellegű feladatok
 - b) a szakterület specifikumainak megfelelően a gyakorlathoz kapcsolódó önálló empirikus feladatok
 - c) csoportos projektek
4. Milyen mennyiségben fordulnak elő szakirodalmi feldolgozáson alapuló feladatok?
5. Biztosítanak-e egyéni konzultációs lehetőségeket
 - a) vizsgákra felkészülésben
 - b) az egyéni illetve csoportos feladatok megoldásában

Formázott: Betűtípus: Times New Roman, 11 pt

6. A szakdolgozatoknál
 - a) milyen terjedelemben és milyen elmélyültségben kerülnek kiírásra szakdolgozati feladatok, hogyan történik az értékelésük?
 - b) a szakdolgozati témák meghatározási módja, külső szakértő (konzulens) bevonása
 - c) milyen belső segítséget adnak a szakdolgozatok elkészítésében?
7. Milyen mértékben és formában vonnak be a külső (gyakorlati illetve kutatási) intézményeket az oktatásba, vannak-e külső gyakorlóléhelyek, szakmai kapcsolatok?
8. Milyen színvonalú a gyakorlati ismeretek átadása, annak feltételrendszere?

Módszertani oldal

1. Vannak-e intézményes lehetőségek a tanulóval kapcsolatos módszertani segítségnyújtásra?
2. Milyen lehetőségek vannak a gyakorlati ismeretek elsajátítására, a kompetenciák fejlesztésére?
3. Milyen lehetőségek vannak a szakirodalmi tájékozódásra?
 - a) A könyvtár(ak) állapota (állománya, olvasási és kölcsönzési lehetőségek, másolás)
 - b) Miként biztosítják a hozzáférést a kötelező és ajánlott irodalomhoz?
 - c) Számítógépes lehetőségek
 - d) Mennyire várják el az idegen nyelvű olvasást különböző feladatokban (referátum, házi dolgozat, szakdolgozat)?
4. Milyen mértékben állnak rendelkezésre tankönyvek és jegyzetek az egyes tárgyak oktatásában?
5. Milyen a nem nappali tagozatok taneszköz-, könyvtár- és informatikai ellátása?
6. Milyen lehetőségek, támogatások vannak
 - a) külföldi részképzésre,
 - b) részvételre szakmai rendezvényeken,
 - c) más szakok kapcsolódó óráinak hallgatására?

Mennyiségi értékelések

1. Mennyi időt vesz igénybe a szakmai gyakorlat, s milyen időrendben (év közben, nyáron)?
2. Az oktatás során a követelmény
 - a) a szemináriumi dolgozatok,
 - b) egyéb önálló, írásos dolgozatok (pl. tesztbeszámoló) száma.
3. Beiratkozottak körülbelül hány százaléka fejezi be a képzést a mintatanterv szerint?
4. Mennyi idő alatt végzik el a szakot átlagosan, és milyen az eloszlás?

A tudásértékelés jellemzése

1. Az elméleti anyag számonkérése
 - a) kollokviumok száma, megoszlása félévenként
 - b) a kollokviumok megoszlása jellegük szerint (szóbeli, írásbeli, illetve az utóbbi esetben a teszt vagy esszé jelleg)
 - c) (ha vannak) az alapvizsgák illetve szigorlatok jellege (van-e írásbeli rész, bizottság előtt történik-e, van-e gyakorlati része).
2. A gyakorlatokat miként értékelik (külön tárgyként vagy az elmélettel együtt)?
3. Hogyan kerül be az értékelésbe a szakmai gyakorlat?

A végzetek diplomaszerezés utáni pályája

1. Milyen arányban kerülnek be az alapképzés végzettjei a mesterképzésbe?
2. Milyen arányban kerülnek be a mesterképzés végzettjei a PhD képzésbe? (csak ahol ez releváns)
3. Hol helyezkednek el a munkába álló alap- és mesterszakot végzettek?
4. Intézményi kapcsolatok a végzettekkel.
5. A munkába állók tapasztalatainak érvényesítése a tananyagfejlesztésben és az oktatásmódszertanban.

III. MINŐSÉGBIZTOSÍTÁS, MINŐSÉGFEJLESZTÉS

Formázott: Betűtípus: Times New Roman, 8 pt

Formázott: Betűtípus: (Alapérték) Times New Roman, 11 pt

Formázott: Középre zárt

E tekintetben vizsgálni szükséges:

- A szakot gondozó szervezeti egység(ek) irányítását/irányíthatóságát, az egységek együttműködését, hatását az oktatás sikeres megvalósíthatóságára.
- A vezetés elfogadottságát, a képzést befolyásoló esetleges kooperatív kultúrát (szervezeti klíma) a szak oktatói karában, illetve a szak és a tágabb intézményi közeg között.
- Milyen szervezett formák állnak rendelkezésre a szak működtetéséhez szükséges feltételrendszer fejlesztésére (infrastruktúra, tanulástámogatás...).
- Mely tevékenységekre van a szakon belül igazolhatóan minőségbiztosítás rendszer? Mit értenek alatta?
- Hogyan értékeli a hallgatók intézményes formában az oktatókat, milyen visszacsatolások történtek ennek hatására?
- Biztosítanak-e az oktatók számára a szakterületük ismereteinek megszerzését, módszertani fejlődését?
- A vezető oktatók megismerik-e beosztottjaik teljesítményét (pl. óralátogatások, írásbeli munkák elolvasása, részvétel kollokviumokon)?
- Milyen elismerése van a minőségi oktatói teljesítménynek?
- Áttekintik-e rendszeresen az oktatás belső összefüggéseit (az egyes tárgyak anyagának egymásra épülését, az esetleges átfedéseket, stb.)?
- Milyen módon történik, és hogyan igazolható a tananyagfejlesztés, módszertani fejlesztés, közvetlen személyes oktatói kapcsolódás a tanulási folyamatba?
- Milyen adatok állnak rendelkezésre az oktatók szakmai/tudományos kapcsolatairól (tagság, tisztség, vendégelőadói meghívás, konferenciákon való részvétel illetve szereplés, publikáció), és a külföldi oktatók kapcsolatairól a karral? Vannak-e intézményes külkapcsolatok?
- A szakkal kapcsolatos tudatos és rendszeres értékeléseket, mely a korszerű tudás szempontjából vizsgálja az újonnan megjelenő igényeket, a legjobb gyakorlatokat, a szak saját működése során szerzett tapasztalatokat, esetleg a szakkal kapcsolatos érdeklődés (pl. szakirány) megszűnését, valamint a beavatkozásokat, melyek ezen értékelések eredményeként születtek.

IV. FELHASZNÁLÓI SZEMPONTOK, KAPCSOLATI FORMÁK

Formázott: Betűtípus: (Alapérték) Times New Roman, 11 pt

Formázott: Középre zárt

A felhasználói szempontú megítélésben tekintett felhasználói körök a következők:

1. A *potenciális hallgatók*.
2. A képzésben részt vevő *hallgatók*.
3. A *végzett hallgatók* (véleményük különösen fontos lehet).
4. A *munkaerőpiacnak az a része*, ahol jelentős számban elhelyezkednek, illetve elhelyezkedhetnek a végzettek. Ezek a munkaadók, mint megrendelők fontosak.
5. A szakterület által azonosított és elfogadott, vagy az intézmény sajátos helyzetéből (pl. régiós adottságok) adódó érintettek köre.

A megítélés három fő szempontja:

1. A kapcsolat jellege:
 - tart-e az intézmény kapcsolatot a felhasználói körökkel, ha igen,
 - milyen ez a kapcsolat (formalizált, rendszeres vagy esetleges, véletlenszerű, informális-e)
2. A kapcsolatot valamennyi felhasználói körben, mint célcsoportban, vizsgálni kell
 - **potenciális hallgatók** (pl.: idejében megismerik-e az intézmény képzési rendjét és céljait?)
 - **hallgatók:**
 - Tájékoztatót kapnak-e az egyes kurzusok követelményeiről, a tudásmérés formáiról?
 - Milyen a tájékoztató formája (pl. van-e, és milyen állapotú a képzéssel foglalkozó honlap)?

Formázott: Betűtípus: (Alapérték) Times New Roman

Formázott: Betűtípus: (Alapérték) Times New Roman

Formázott: Betűtípus: (Alapérték) Times New Roman, Nem Félkövér

PÁRHUZAMOS SZAKAKKREDITÁCIÓS ÚTMUTATÓ

- **végzettek** (pl. továbbképzési lehetőségek felmérése és kiajánlása, elhelyezkedés támogatás, a beválás alapján alkotott elégedettségértékelés)
- **munkaadók** (vélemény az oktatás eredményéről, együttműködés a képzési folyamat során)

3. **Használják-e az egyes célcsoportoktól szerzett információt a képzés fejlesztésében, azaz:**

- Ismerik-e az érintettek elégedettségét az oktatási folyamat elemeivel kapcsolatban?
- A felmérések alapján kapnak-e az érintettek visszajelzést, történik-e visszacsatolás a fejlesztésekben? Milyen konkrét tartalmi, szerkezeti stb. változásokat vezettek be ezen információk alapján (új kurzusok, szakirányok, megszüntetett kurzusok, oktatói mobilitás stb.)?
- Milyen indokolható változtatást nem sikerült még végrehajtani és ennek milyen okai vannak?
- Milyen formában van a hallgatóknak az oktatással kapcsolatos visszajelzésre? Hogyan biztosítják az érintettek személyiségi jogait

Formázott: Betűtípus: (Alapérték) Times New Roman

Formázott: Betűtípus: (Alapérték) Times New Roman, Nem Félkövér

Formázott: Behúzás: Bal: 0,75 cm, Függő: 0,5 cm, Sorköz: szimpla

Mindhárom szempontra térjen ki az önértékelés és a külső értékelés is. Néhány példa a lehetséges adatforrásokra: *szakos nyílt napok, nagy publicitású (hallgatói) rendezvények, állásbörzék.*

Formázott: Betűtípus: Times New Roman, 11 pt

Formázott: Betűtípus: 11 pt

Formázott: Betűtípus: (Alapérték) Times New Roman

Formázott: Középre zárt

Formázott: Betűtípus: Times New Roman, 11 pt

AZ AKKREDITÁCIÓS ELJÁRÁS EREDMÉNYEI

A párhuzamos megítélést végző bizottság – elsősorban az I.-V. alatti szempontokra alapozva – háromféle összegzést készít mindegyik értékelt képzésről.

1. **Akkreditációs javaslat**
2. **Minőségértékelés**
3. **Minőségfejlesztési javaslatok**

Formázott: Betűtípus: Times New Roman, 11 pt

Formázott: Betűtípus: Times New Roman, 11 pt, Félkövér

Formázott: Térköz Előtte: 12 pt

Formázott: Betűtípus: Times New Roman, 11 pt

Formázott: Betűtípus: Times New Roman, 11 pt

Formázott: Betűtípus: Times New Roman, 11 pt, Félkövér

Formázott: Betűtípus: Times New Roman, 11 pt

Formázott: Betűtípus: Times New Roman, 11 pt, Félkövér

Formázott: Betűtípus: Times New Roman, 11 pt

Formázott: Betűtípus: Félkövér

Formázott: Betűtípus: Times New Roman, 11 pt

Formázott: Behúzás: Bal: 0 cm, Függő: 0,25 cm, Térköz Előtte: 12 pt

Formázott

Formázott: Betűtípus: Times New Roman, 11 pt

1. Az akkreditációs javaslat háromféle lehet:

- akkreditált, **A** – 20xx (5 évre)
- akkreditált, **A** – 20zz (kevesebb, mint 5 évre)
- nem akkreditált, **NA**.

Az akkreditációs javaslatot szöveges indoklás támasztja alá.

2. **Minőségértékelés:** az egyes képzések részletes szöveges értékelése a teljes megítélési folyamat alapján.

Ennek elsődleges célja a minőség javítása és a minőségbiztosítás segítése. Az összegzés olyan mozzanatokot emelhet ki, mint pl.

- a szakmai jártasságok kiegyensúlyozott fejlesztése
- a képzés fizikai körülményei
- az oktatói állomány kor és státusz szerinti összetétele
- önálló kutatáshoz szükséges ismeretek oktatása
- bekapcsolódás kutatómunkába
- bekapcsolódás gyakorlati munkába
- nemzetközi kapcsolatok (oktatók, diákok)
- az oktatók tudományos/művészeti, szakmai közéleti tevékenysége

3. **Minőségfejlesztési javaslatok**